

Pedro Aberto Zubizarreta: Keď je hora samodruhá

Adriána Koželová, Filozofická fakulta PU, adriana.kozelova@unipo.sk

Asunción

Zdravotník Alejandro Villanueva, ktorého sme medzi priateľmi volali Alex, mal špeciálne vyvinutý čuch a odhalil ním tehotné ženy. Prešlo pár týždňov a Alex už poletoval okolo rodiny tehotnej a chcel sa presvedčiť, či dodržiavajú všetky kontroly u lekára.

- Našiel som ďalšiu tehotnú – spomenul mi raz Alex. – Pozabudol som na ňu a teraz už musí byť tak v piatom mesiaci.
- Ktorá to je?
- Asunción Carvajalová. Nepoznáš ju. Býva odtiaľto dobrých päť hodín koňmo – odpovedal Alex.

Keď Alex povedal dobrých päť hodín na koni, znamenalo to cestu bez prestávok. S takouto jasnejšou predstavou už bolo zrejmé, prečo bolo pre niektorých vyslovene ťažké absolvovať lekárske prehliadky.

- Ak chceš, poďme ju prehliadnúť my – navrhol som mu.

Niežeby bolo mojou povinnosťou vypraviť sa za všetkými, čo bývali ďaleko, ale kontrola Asunción Carvajalovej zapadala do mojich plánov a túžob prejsť diaľavy, ktoré robia z Patagónie priestor nesúmerných dimenzií. Kým človek na vlastnej koži, peši alebo na koni neokúsi, čo je to priestor, nedokáže si vytvoriť predstavu. Autá a lietadlá nám ukradli možnosť spoznať hranice vlastných psychických a fyzických možností.

Alex a ja sme podnikli cestu na koni za rodinou doñe Asunción v jedno slnečné letné ráno. Treba nechať koňa, aby si sám zvolil rytmus i cestu. Hore a dole strmými stráňami si horské kone nízkeho vzrastu a hustej srsti sami opatrne volia cestu a cválajú po bezpečnom teréne. To isté sa deje, keď sa brodia rozvodnenou riekou. Bodat' zviera ostrohami či dokonca nútiť ho zmeniť smer, môže byť veľmi nebezpečné.

Človek sa naučí nechať sa viesť. Pre mňa to bol zvláštny pocit. Bezvýhradne dôverovať zvierat'u. Od neho záviseli naše životy a obaja sme to vedeli. Za krátky čas sa medzi nami vytvorilo pevné puto, neochvejný zväzok, v ktorom nebolo miesta pre pochybnosti a otázky.

Niečo po poludní sme dorazili do cieľa a prekvapili sme domácich. Návšteva doktorov bolo posledné, čo čakali. Zažili to prvý raz v živote. Doña Asunción sa ihneď pripravila na kontrolu.

Po kontrole a odbere krvi sme sa všetci posadili a pustili sa do grilovania. Alex doniesol dosť mäsa pre všetkých. S doňou Asunción sme sa dohodli, že do nemocnice príde týždeň pred termínom pôrodu. A zostane tam spolu s najmladšou dcérou.

Doña Asunción sľub do bodky splnila. Môj skutok bol oplatený rovnakou mincou. Bol to bezproblémový pôrod v riadnom termíne a o štyri dni neskôr sa už rodička vracala na koniec civilizovaného sveta a niesla si so sebou ďalšie hladné ústočka.

Carmen

Carmen bola v deviatom mesiaci. Na koni sa vybrala do vidieckej nemocnice, pretože mala pred pôrodom. Prichádzala z veľkej diaľky. Musela opatrne schádzať dolu strmými stráňami, ktoré sa striedali s rovinou. Nechala sa viesť koňom. Keď dorazila k zimnému ranču, odtiekla jej plodová voda. Rozhodla sa počkať do svitania a potom prejsť do nemocnice posledné chýbajúce kilometre. Príroda však vytasila tajné zbrane a plány zmarila.

Dostal som hlásenie vysielaczkou a vybral som sa ju hľadať sanitkou, lebo mala veľké pôrodné bolesti. Keď sme so šoférom Mauriciom dorazili, mohlo byť asi deväť hodín ráno. Slnko žiarilo, no bola extrémna zima. Cestou sme sa museli vyhýbať kopám snehu, lebo kvôli nízkym teplotám sa netopili. Carmen nás už čakala pri vchodových dverách. V jednej ruke mala kabelku, v druhej držala asi štvorročného synčeka.

- Čo myslíte, už to bude? - spýtal som sa. Veril som jej skúsenostiam z predchádzajúcich pôrodov.
- Netuším - odpovedala Carmen a jej pohľad ma donútil okamžite konať.
- Lahnite si prosím, prezriem vás - povedal som jej.

Bola už dostatočne dilatovaná. Pôrod bol neodvratný. Ťažko uveriť, že len nedávno stála pred dverami domu a čakala nás. Pôrod sa uskutočnil o päť minút neskôr. Dieťaťko bolo silné a plné života. Rýchlo som ho poutieral a zavinul do prikrývky.

Čakal som ešte na pôrod placenty. Carmen sa zatiaľ spamätávala pred odchodom do nemocnice. Mauricio za ten čas priniesol uhlie a na udupanej dlážke ho sformoval do kruhu. Do stredu sme uložili novonarodené bábätko, ktoré sa otvorenými očkami rozhliadalo navôkol. Provizórny zdroj tepla dieťaťko vyhrieval.

Ráno, ktoré bolo svedkom jeho príchodu na svet, bolo chladné.

Ručička

Bol to môj prvý pôrod, pri ktorom som asistoval. Moje ruky nováčika túžili dotknúť sa novozrodeného života. Tentoraz ma však predbehli. Vo chvíli, keď som zisťoval polohu dieťaťa, prst mi zovrela ručička.

No vôbec ma to nedojalo. Bez váhania som zaujal profesionálny postoj. Vedel som, že pôrod koncom panvovým by predstavoval vážny problém. Rúčku som pomaličky vytisol smerom nahor. Jemne mi prekĺzla pomedzi prsty. Hlavička sa zosunula, zaplnila celý priestor a zabránila dieťaťku rúčku znova vystrčiť. Pôrod bol výnimočný.

Matkou sa stala žena, ktorá už mala sedem detí. Všetkým nám ušetrila lekciu odvahy a pokoja.

Môj nový malý kamarát ma poctil výsadou byť prvým, komu podal ruku. Ani nasledujúci rok jeho života som ho nespustil z očí.

Keď začal chodiť po tomto svete, znova sme si potriasli rukou. Tentoraz to už bolo neochvejné mužné gesto so širokým úsmevom na tvári. Vtedy som ho myslím videl naposledy.

Rosa

Snehová búrka počas noci zosilnela, ale ráno už na jasnej oblohe žiarilo slnko. Vtom príbehol jeden dedinčan a zvestoval nám zlú správu. Doña Rosa Monterová zomrela.

Rosa Monterová bola mladá tridsaťosemročná žena. Mala sedem detí, ak nerátame aj posledné, ešte nenarodené. Podľa mojich výpočtov mohla byť asi v ôsmom mesiaci. Pri kontrolách som nezistil žiadne rizikové faktory.

So zovretým srdcom sme sa rýchle prichystali na cestu k nej domov, do La Matancilly. Za necelú polhodinu sme sa už uberali po ceste plnej výmoľov a jazda v polmetrových závejoch čerstvo napadnutého snehu riadne preverila možnosti vozidla s dvojitým pohonom.

Dorazili sme popoludní.

Žiarivý jas snehu a slnka vystriedalo šero ranča Rosy Monterovej. Telo s vystupujúcim bruchom v pokročilom štádiu tehotenstva ležalo na tenkom a ošúchanom matraci na udupanej hlinenej dlážke.

Okolo Rosy horeli sviece. Zapálili ich príbuzní a susedia na mieste, kde ju deti našli mŕtvu. Staršie deti si všimli, že nežije, keď po nej mladšie ratolesti už hodnú chvíľu liezli a hrali sa pri nej. Jej manžel nebol doma, lebo sadil stromy na cudzích pláňach, ďaleko od domova.

Kruté právo byť svedkom tejto udalosti ma gniavilo a vo svetle vyhasínajúcich svetiel a v spoločnosti tieňov ležiacej siluety, ktoré poskakovali po tehlových múroch, som na nič iné myslieť nedokázal.

Neskôr sme sa dozvedeli, že uprostred ničivej snehovej búrky Rosa zberala hrubé konáre a polená, aby udržala oheň v chudobnej kuchyni. Bol to jediný zdroj tepla v dome. Kým Rosa hľadala drevo, aby zahriala deti, vyhasol jej vlastný oheň.

Kruté právo byť svedkom tejto udalosti ma gniavilo a na nič iné som myslieť nedokázal.

Literatúra:

ZUBIZARRETA, Pedro Alberto: 2006. *Cuando la cordillera se embaraza*. Buenos Aires: dostupné on-line na:

<http://www.servicioskoinonia.org/cuentoscortos/articulo.php?num=036> [14.5.2012]

„Tento článok bol vytvorený realizáciou projektu *Dovybavenie a rozšírenie lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnickeho centra*, na základe podpory operačného programu Výskum a vývoj financovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.“